

برای سامان یافتن منابع آموزشی و تربیتی حوزه نشر کشور

همراه، مصمم و همدل هستیم!

محمددشتی

اشاره

همکاران ما در «دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی» باشد. درست می‌فرمایید. بحث سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی هم در همین راستاست. در واقع برگزاری نمایشگاه‌های کتاب، برنامه چندجانبه‌ای است که توانسته است ضمن جلوگیری از ورود آثار احیاناً نامناسب به فضای مدرسه، راه ورود آثار مناسب و مورد نیاز مخاطب و از جمله دانش‌آموزان را به این فضا باز کند. طبعاً این اقدام زمینه و فضایی را فراهم می‌آورد که ناشران حوزه‌های آموزشی و تربیتی، از بازاری نسبتاً وسیع و قابل توجه برخوردار شوند.

چوایه: در کتاب‌هایی که منتشر می‌کنید، چه ملاک‌ها و معیارهایی را برای تولید کتاب خصوصاً برای مخاطب دانش‌آموز در نظر دارید و آیا نیازسنجی هم می‌کنید؟

ما از همان دوره‌های چهارم و پنجم برگزاری نمایشگاه‌ها، تحقیقات میدانی را در دستور کار قرار دادیم. در همین تحقیقات میدانی متوجه شدیم، مثلاً تقاضای زیادی بین بچه‌ها برای پرداختن به متون کهن فارسی که مشحون از حکمت و آموزه‌های اخلاقی و دینی است، شکل گرفته است. بنابراین بازنویسی و ساده‌نویسی این متون در دستور کار مؤسسه قرار گرفت و کتاب‌های زیادی تولید شدند که بعداً هم به‌عنوان الگو مورد استقبال ناشران واقع شدند. شاید بتوان گفت توجه آموزش و پرورش و به‌خصوص معاونت پرورشی به این موضوع و تولید چنین آثاری در مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، یکی از برکات این نمایشگاه‌ها بود.

همچنین با برگزاری مسابقات و برنامه‌های گوناگون، میدان برای نوشتن دانش‌آموزان و معلمان نویسنده و خلاق باز شد و این موضوع خودش کمک زیادی کرد تا نیروهای جدیدی وارد گود نوشتن و تألیف شوند. این موضوع هم برکات و آثار ارزشمندی از خود به‌جا گذاشت و کماکان ادامه دارد.

چوایه: به‌نظر شما برای اجرایی شدن راهکارهای مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش در بهره‌گیری از منابع مناسب آموزشی و تربیتی چه باید کرد؟

از اواخر سال گذشته و با شروع مسئولیت بنده، تلاش کردیم که نگاهی تحلیلی با هدف آسیب‌شناسی و شناخت قوت‌ها، نسبت به مجموع فعالیت‌های مؤسسه و از جمله طرح برگزاری نمایشگاه‌های کتاب در مدارس داشته باشیم. یکی از موضوعات مهمی که مورد توجه قرار گرفته، مسئله

«مؤسسه فرهنگی منادی تربیت» وابسته به معاونت پرورشی و فرهنگی «وزارت آموزش و پرورش» قدمتی ۲۵ ساله دارد. بر پایه مندرجات وبگاه خانه کتاب، مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی تربیت، تا به امروز، ۸۷۶ عنوان کتاب در حوزه‌های اخلاق و معارف دینی، روان‌شناسی و تربیتی، علمی و آموزشی، ادبیات و هنر، تاریخی، سیاسی و اجتماعی برای گروه‌های کودک، نوجوان، جوان، بزرگسال و فرهنگیان (مدیران، معلمان، مربیان و مشاوران) منتشر کرده است. از دیگر اقدامات مؤثر این مؤسسه برگزاری ۵۰ هزار نمایشگاه کتاب در آموزشگاه‌های سراسر کشور است. آنچه که می‌خوانید حاصل گفت‌وگوی جوانه با آقای محمود سمیاری، مدیرعامل جدید این مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی است.

چوایه: آقای سمیاری، از نگاه شما شاخص‌ترین فعالیت مؤسسه منادی تربیت کدام است؟

طبعاً شاخص‌ترین فعالیت مؤسسه چاپ و انتشار کتاب است. این مؤسسه طی فعالیت خود حساسیت و دقت زیادی به خرج داده است تا آثاری با کیفیت و محتوای مناسب و مورد نیاز و علاقه مخاطبان که اغلبشان از دانش‌آموزان یا معلمان و کارشناسان آموزش و پرورش بوده‌اند، انتخاب و منتشر شوند. فعالیت مهم دیگر مؤسسه، برگزاری نمایشگاه‌های کتاب در مدارس بوده است. آغاز این فعالیت به ۱۷ سال پیش باز می‌گردد که این مؤسسه با برگزاری ۱۰ هزار نمایشگاه در مدارس، این طرح مؤثر را کلید زد. در بیست و پنجمین سالگرد انقلاب اسلامی تعداد این نمایشگاه‌ها به ۲۵ هزار رسید و اکنون در هفدهمین دوره، هدف ما برگزاری ۵۰ هزار نمایشگاه است.

همکاران مسئولیت‌شناس ما این نمایشگاه‌ها را با این هدف برگزار کردند که کتاب‌های مورد نیاز، آن‌گونه که شایسته است، در دسترس دانش‌آموزان سرتاسر کشور قرار گیرد. پس نخستین هدف، عدالت در دسترسی به کتاب مناسب و برخوردار بودن دانش‌آموزان مناطق دور دست بود. هدف دیگر این بود که این کتاب‌ها برای مخاطب مناسب باشند. یعنی دانش‌آموزان و مدارس در معرض کتاب‌هایی قرار بگیرند که مناسب و برایشان مفیدتر باشند.

چوایه: به‌نظر می‌رسد فعالیت شما در خصوص برگزاری نمایشگاه‌های کتاب مدارس می‌تواند تکمیل‌کننده فعالیت

همکاری، همراهی و هم‌سویی بخش‌های گوناگون وزارت آموزش و پرورش است. در این میان، با مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش، که سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی را بر عهده «سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» قرار داده، زمینه بسیار مناسبی فراهم آمده است تا ما به کمک ناشران کتاب‌های آموزشی بیاییم و بخشی از مسئولیت وزارت آموزش و پرورش را در خصوص رساندن کتاب‌های مناسب و معرفی شده در کتاب‌نامه‌های رشد عملی کنیم.

۹۰۱۹: مصوبه ۸۲۸ را تا چه حد در غنی شدن نمایشگاه‌های کتاب و راه یافتن کتاب‌های مناسب به مدارس یا رسیدن این کتاب‌ها به دست دانش‌آموزان مؤثر می‌دانید؟

○ به گمان من اجرایی شدن مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش زمینه مناسبی را فراهم آورده است تا وفای و هم‌سویی بیشتری بین بخش‌های گوناگون آموزش و پرورش که در این حوزه فعالیت می‌کنند، پدید آید. ما در همه بخش‌های آموزش و پرورش، برای هدفی واحد و هم‌سو تلاش می‌کنیم. مؤسسه فرهنگی منادی تربیت و دبیرخانه سامان‌دهی که هر دو هدف رساندن کتاب مناسب به دست دانش‌آموزان را دنبال می‌کنند، می‌توانند تکمیل‌کننده کار هم باشند. دبیرخانه سامان‌دهی با کارشناسان خود، کتاب مناسب را برمی‌گزیند و منادی تربیت به‌عنوان تکمیل‌کننده این حلقه، کتاب‌های مناسب را در نمایشگاه‌های مدارس عرضه می‌دارد تا بدین ترتیب بین آموزش و پرورش و ناشران آموزشی همکاری ارزشمند و مؤثری شکل بگیرد. به‌علاوه، آثار مناسب بیشتری در دسترس مخاطبان و به‌خصوص دانش‌آموزان قرار گیرد.

۹۰۲۰: به نظر می‌رسد برخی راهکارهای اجرایی مصوبه ۸۲۸، مثل برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مواد و رسانه‌های آموزشی مناسب، اتفاقاً تکمیل‌کننده فرایند کار شماست و می‌تواند به توسعه نمایشگاه‌های کتاب کمک کند.

○ بله، اشاره من هم به زمینه‌های موجود برای همکاری بیشتر بین بخش‌های گوناگون وزارت آموزش و پرورش ناظر بر همین راهکارهای قانونی و اجرایی است که می‌تواند ما را در اجرای برنامه‌های هم‌سو و مؤثر که در یک حوزه فعالیت می‌کنند، هم‌سو کند. به همین دلیل هم ما در فراخوان هفدهمین طرح برگزاری نمایشگاه کتاب مدرسه اعلام کرده‌ایم که کتاب‌های معرفی شده در کتاب‌نامه رشد، بدون ارزیابی مجدد در معرض انتخاب کارشناسان استان‌ها قرار بگیرند.

۹۰۲۱: تا چه حد از ظرفیت کارشناسی استان‌ها برای انتخاب و کارشناسی کتاب‌ها استفاده می‌کنید؟

○ اتفاقاً یکی دیگر از اقدامات انجام شده، سپردن بخشی از کار کارشناسی و انتخاب کتاب به نمایندگان استان است. قبل

از برگزاری نمایشگاه‌ها، سه تا پنج نفر از هر استان در همایشی که به همین منظور برگزار می‌شود، حضور پیدا می‌کنند و در کارشناسی و انتخاب آثار به کمک ما می‌آیند تا اگر آسیبی هم از رهگذر کارشناسی متمرکز متوجه کار بوده است، رفع شود.

۹۰۲۲: برخی ناشران آموزشی اظهار می‌کنند که در نمایشگاه‌های برگزار شده از سوی مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، از ظرفیت ناشران آموزشی برای ارائه کتاب به خوبی استفاده نمی‌شود.

○ بله من هم قبول دارم که ظرفیت‌های زیادی در حوزه نشر آموزشی و حتی تجهیز کتابخانه‌های مدارس و برگزاری نمایشگاه‌های کتاب مدارس به دفعات بیشتر وجود دارد. اما از جمله موانع جدی که باعث شده است، این ظرفیت به تمامی مورد استفاده قرار نگیرد، سهم کتاب و کتابخوانی در سبد نیازهای فرهنگی خانوارهاست. این امر باعث شده است که ما توان فروش محدودی داشته باشیم و اگر به این موضوع بی‌توجه باشیم، عدم خرید این کتاب‌ها و مرجوع شدن آن‌ها می‌تواند باعث بروز اشکالاتی در کار طرح و نهایتاً در کار مؤسسه و ناشران شود. موضوع دوم بحث کتابخانه‌های مدارس است. اگر به موضوع کتابخوانی و کتابخانه در مدارس توجه بیشتری شود و بتوانیم ضمن اختصاص دادن سرانه کافی به تجهیز کتابخانه‌ها، به خارج کردن کتاب‌های کهنه و قدیمی و جایگزین کردن کتاب‌های جدید بپردازیم، قطعاً ظرفیت بیشتری برای ورود کتاب به مدارس و فروش آثار ناشران به‌وجود خواهد آمد که مطلوب ما هم هست؛ اما به برنامه‌ریزی و کارهای اجرایی نیاز دارد.

۹۰۲۳: و حرف آخر؟

○ ما از هرگونه همکاری با همه بخش‌های دیگر آموزش و پرورش صمیمانه استقبال می‌کنیم و همان‌گونه که در ماده ۷ مصوبه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش تصریح شده و مشارکت و همکاری معاونت‌ها، سازمان‌های وابسته به آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های فرهنگی و آموزشی کشور را در اجرای این مصوبه الزامی کرده است، تلاش خواهیم کرد تا بتوانیم با همراهی، همکاری و همدلی بیشتر، زمینه ورود کتاب‌های مناسب را بیش از پیش در مدارس و برای دانش‌آموزان عزیز فراهم کنیم. خوش‌بختانه در وزارت آموزش و پرورش، همه بخش‌ها برای سامان یافتن منابع آموزشی و تربیتی حوزه نشر کشور همراه، مصمم و همدل هستند.

